СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 134. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 11. червня 1928. VOL. XXXVI. No. 134. Jersey City, N. J., Monday, June 11, 1928. THREE CENTS.

ЛЕТУНИ ДОЛЕТІЛИ ДО АВСТРАЛІЇ

ПЕРЕБУЛИ ДОРОГУ, ДОВГУ НА 1,762 МИЛЬ, НА ПРОТЯЗІ 21 ГОДИН І 18 МІНУТ. — ПО ДОРОЗІ СТРІНУЛА ЇХ СИЛЬНА БУРЯ.

БРИСБЕЙН, Австралія, 9. червня. — Моноплян „Садерн Крос" прилетів з островів Фіджі до Брисбейн о год. 10.10 рано. В той спосіб по осьмидневнім леті подали собі руки Америка і Австралія. Ціла Австралія повна радости, бо між летунами два пільоти, себто капітан Чарлз Кінгсфорд Смит і Чарлз Улм, це сини Австралії, а два другі: капітан Геррі Лайон і радіо-оператор Джеймс Ворнер — Американці.

Та частина дороги була найбільш небезпечна. Летуни налетіли на страшну бурю. Довгий час летіли тільки 400 фітів над водою. Мимо небезпеки не подавали вони по радіо інформацій про своє тяжке положенне, щоби не гризти приятелів, що ожидали їх повороту.

Тепер мають летуни перед собою вже тільки незначну дорогу до Сидней, а там закінчать свою епохальну подорож, що виносила 7,800 миль.

Долітаючи до Брисбейн, побачили летуни множество народа, що прибуло їх повитати. Корабельні сирени підняли пекольний свист, а все те з небувалої радости.

ГОРЯЧКОВА БОРОТЬБА В РЕПУБЛИКАНСЬКІЙ ПАРТІЇ НА ПЕРЕДОДНІ КОНВЕНЦІЇ.

ПРОТИ-ГУВЕРОВА КОАЛІЦІЯ ЛАДИТЬСЯ ДО ЗАВЗЯТОГО ОПОРУ.

КАНЗАС СИТІ, 8. червня. — Чим близче до конвенції републиканської партії, тим більше завзята стає опозиція проти номінації секретаря торговлі Гувера кандидатом сеї партії на уряд президента Злучених Держав.

Проти сеї кандидатури підносяться протести з кількох сторін. Наперед виступають проти неї ріжні кандидати поодиноких стейтів, так звані стейтові фаворити. Далі йдуть прихильники ріжних фармерських груп, обурені на Кулиджівсько-Гуверівську опозицію до проекту Мекнарі-Гогена про допомогу для фармерів. Наконець група Кулиджа, яка вважає Гувера слабим кандидатом та яка вірить, що один тільки Кулидж може вратувати ще раз вибори для сеї партії.

Тимчасом Гувер має рішучий успіх у своїх переговорах зі сенатором Борою, одним з найбільше впливових републиканських політиків. Оба вони відбули в Вашингтоні довшу конференцію, на котрій обговорювали програму, з якою републиканська партія має йти до виборів, та згодилися майже на всі важнійші пункти. Сю згоду вважають дуже важним добутком для Гувера.

ФАРМЕРСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ЖАДАЄ РІВНОПРАВНОСТИ З ПРОМИСЛАМИ.

НЕ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ОДНАК ЗА НІЯКОЮ ПАРТІЄЮ.

ШИКАГО, 8. червня. — Директори великої фармерської організації Американської Фармерської Федерації виступили зі своєю заявою з нагоди наближаючихся конвенцій великих партій.

Фармерська Федерація домагається від партій, щоби вони поставили фармерів на рівні з другими промислами, копальняними й фабричними, щодо захорони їх перед загараничною конкуренцією.

Заява нічого не каже за поваленим президентом Кулиджом проект закона Мекнарі-Гогена про рільничу допомогу, ні про те, яку партію Федерація буде попирати.

ХОЧУТЬ ЗАБОРОНИТИ АДВОКАТУВАТИ СУДДІ ЛИНДСЕЄВИ.

ДЕНВЕР, Колорадо, 8. червня. — Державний прокуратор уніс проти Бена Б. Линдсея, бувшого судді дїточого суду, а нині адвоката, позов, який має на цїли позбавити Линдсея права адвокатувати в сьому стейті. Позов опирається на тій основі, що суддя як адвокат мав побрати нагороду за розглянення одної справи, котра рівночасно прийшла до його вирішення як судді.

Суддя Линдсі відомий широко не тільки в Америці, але й в Европі зі своєї праці коло дітий і молодежи. Його заходи для впровадження нових питань, дотикаючих американської молодежи, наробили йому богато ворогів серед заскорузлої частини американської суспільности.

12-ЛІТНА ДІВЧИНА НАПОЛОШИЛА РОЗБИШАКІВ.

КЕМДЕН, Ню Джерзі, 8. червня. — Гедена Вангер, 12-літна дочка місцевого біржевика, вернувши зі школи, не застала родичів дома, а зате почула на слідуючому поверсі дому дивний шелест. Вона стала кликати матір, а коли не дістала ніякої відповіди, покликала поліційну собаку свого батька та пішла на гору. Тут вона застала на підлозі комнати розсипані дорогоцінности родичів, срібне начиння й одіння; все, видно, було готове, щоби його винести.

Сусіди бачили, як двох мущин вибігло скоренько з дому та всідо до жовтого коло дому авта.

Дорогоцінности вартують до 5,000 долярів.

ХЛОПЧИНА ВТОПИВСЯ НА ОЧАХ КІЛЬКАНАЙЦЯТЬОХ МОРЯКІВ.

НЮ ЙОРК, 8. червня. — Коло 3. години зполудня до громадки моряків з американської воєнної флоти, що походжали Риверсайд Драйвом, підбіг захлипаний хлопчина та став кричати: „Дістаньте полісмена! Хлопець топиться". Хлопець показував на беріг, але йому ніхто не вірив і в той бік навіть не дивився.

Як хлопчина остаточно найшов полісмена та привів до ріки Гудсона, його товариш, який справді впав у воду, вже був утонувся.

Хлопчина мав 15 літ. Упав він у воду, не знаючи, яка вона там глибока, та скоро подав у воду попал свій ріст.

ПІЛСУДСКІ ХОРИЙ.

Маршал Пілсудскі — безнадійно хорий, хотя стояча коло нього „камарилля" — старається всіми способами це перед загалом удержати в тайні.

Часописи мають також строгий наказ про характер тої недуги мовчати. — Пілсудскі терпить передовсім на манію переслідовчу і боїться рушитись з хати, щоби не стати жертвою атентату. Замешкав він в каменици генерального воєнного інспекторату і в жаден спосіб не хоче рушитись з того помешкання, не то вже, щоби поїхати до якихось вод, але навіть до Сулеювка або хоч би лиш до Бельведеру не хоче перенестись.

Лікарі сконстатували, що у нього є поступовий параліж, котрий не дасться нічим усунути. Супроти цього є його „камарилля" просто зконстернована та не знає, на котру ступити і що робити на будучність. Складають її слідуючі „менжове стану": мін. Морачевскі, мін. Складковскі, віцемін. Бартель, ген. Ридз Сьмігли та подковник Славек — межи ними найспосібнійший.

Супроти невилічимої хороби Пілсудского стоїть Польща перед кризою, котрої далекосяглих наслідків не мож навіть предвидіти.

ЦЕЛІБАТ.

Як вірити польській газеті „Ілюстровани Курер", то целібат, який заводять в двох греко-католицьких епархіях, вже дуже пошкодив греко-католицькій церкві. Деякі богослови не хотіли, ставши священиками-целібатниками, жити в гріхах, пішли, як пише „Іл. Курер" на Балкан, там покінчили східно-православні духовні семінарії, повисвячувалися на священиків і тепер вертають до рідного краю, та між греко-католиками ширять східне православє.

БОРОТЬБА З ЖЕБРАКАМИ.

Скількість жебраків зросла в Ленінграді до таких розмірів, що уряд рішив ужити старих засобів, якими користувались давні царі. Жебраків сьомідь відставлятимуть до їх родинних місць, а з місцевих утворять місцевий „цех". Багато жебраків, що „впруться" і не послухають наказу, вишлють на примусові роботи в далекі губернії. Уряд не має змоги дати роботу жебракам у містах.

СКІЛЬКІСТЬ УЧЕНИХ У РОСІЇ.

Радянський Народній Комісаріят освіти закінчив статистику наукових працьовників у вищих школах Москви, Ленінграду та провінції. У 70 вищих школах російської території є 13,753 наукових працьовників; з того в самій Москві — 5,307, в Ленінград 3,438, а в інших містах 5008. З 5307 — 1028 є професорів, 1034 доцентів і 183 лекторів. Жінок на цих становищах є в Москві 721, з чого 8 професорів.

ЗАБОРОНА „УКРАЇНСЬКИХ ВІСТЕЙ".

Не лише Румунія, але також і Чехословаччина заборонює вступ на свою територію загарничним часописам.

Чеська влада заборонила пресилку до Чехословаччини між іншими газетами „Українські Вісти".

ВИРІД.

У Володимирі засудили на шибеницю пана Людвика Григоровича. Він був гуляка і розтратник. Цілий свій маєток, два фільварки пропутав з коханками. Загадав ще загарбати маєток своєї мами. Підмовляв управителя фільварку, щоби замордував його маму, за що давав йому 10,000 зл. і пять моргів поля. Коли сей не згодився, Григорович закрався о півночи до спальні мами і стрілив до неї сіканцями. Коли вона ще мучилася, він вдарив маму в голову обухом і так добив її. Щоби люди гадали, що його мама згоріла, підпалив двір. Але парубок Шевчук скочив до горіючої хати, щоби важучи своїм життям ратувати Григоровичеву. Виніс її з хати, але вже небіжку. Люди зараз побачили, що вона застрілена і дійшли, хто се зробив. На суді показалося, що той добрий син вбив також свого фірмана Цудзилу. Одної днини привіз до поліції його трупа і сказав, що коли їхали лісом, хтось стрілив до него, але поцілив Цудзилу. Йому повірили і Цудзилу поховали. Вдові по Цудзилі Григорович дав 6 моргів поля. Цудзила був застрілений так само, як стара Григоровичева, сіканцями. Коли Григоровича судили, в суді була одна його люпка, за котрої він убив маму. Коли його засудили на шибеницю, вона з плачем кинулася йому на шию і цілувала його.

З ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ ПОСЛА МОНДОКА В СПРАВІ АРЕШТУВАНЬ І ПРИСУДІВ.

„Дуже часті є випадки засудів на кару арешту жінок із Верховини за те, що хата у них без комина, курна, і дим з печі виходить через відчинені двері.

„Влада не цікавиться і не хоче бачити, що на Верховині така нужда і голод, що там діти зимою і літом нагі ходять, іду несолену їдять, лободою й корінцями кормлятся, в хатах посуди нема, тільки діра в столі видовбана і туди голодну юшку наливають, що там від нужди і голоду народ людський вигляд затрачує. Цього влада не бачить, але щоби населення тероризувати, жандарми арештують, а окружні начальники присуджують жінок цих нуждарів за те, що в них хата курна. Таких випадків немало є між иншим в Хустському окрузі і скрізь на Закарпатті".

ЗМІНА НАЗВ ЗАЛІЗНИЧИХ СТАЦІЙ НА ЗАКАРПАТТІ.

Чеська влада, де тільки може, заводить чехізацію на українських землях. Вона змінює мадярсько-українські назви на те, щоби чехізувати. Останнім розпорядком міністерства залізниць будуть від 15. травня змінені назви залізничих стацій; пр. Акна Солотвина на Слатинське Доли, Бідин на Берлін і т. д.

70,000 РОЗСТРІЛЯНИХ.

Бувший голова комітету „Червоного Хреста", для помоги жертвам громадянської війни на території бувшої Росії др. Ладиженський оголосив у женевській пресі вимки із справоздання „Червоного Хреста" про подвиги Бели Куна в Криму. Із цього справоздання виходить, що Беля Кун має на совісти яких 70,000 розстріляних.

СПАЛЕННЯ ЧАРІВНИЦІ.

В австрійськім селі Ваху одному селянинови зачала хорувати худоба, корови недавали молока. Старі баби казали, що худоба зачарована. Господар став розпитатися за тою чарівницею. Одної днини господиня знайшла в куті стайні величезну мерзку ропуху. Коли розказала се сільським бабам, вони збіглися до стайні. Побачивши ропуху, вони сказали, що се чарівниця, яка перекинулася в ропуху і зачарувує корови. Бабська рада врадила ропуху спалити прилюдно. Зараз уставили костир, по його боках дали дві запалені свічки. Господар обійшов тричі стіс, на котрім серед проклонів зібраних поклали ропуху, і костир підпалено. Бідна ропуха згоріла живцем. Про все те промадський уряд доніс старості, староство судови. Всіх участників сего палення „чарівниці" суд засудив на арешт за знущання над звіриною. Ще більшою карою є сором, бо сусідні села сміються з дурних і питають, чи корови вже добре доються.

ФРАНЦУЗ ПРО УКРАЇНУ.

Французький учений Рене Мартель, що недавно відбув наукову подорож по Східній Галичині і Радянській Україні, помістив в останньому числі місячника „Ле Монд Сляв" (Слов'янський Світ) дуже цікаву і рівночасно дуже обєктивну (як на французьку політичну літературу про східні справи) статтю п. н. „Українське питання". У статті цій, з котрої уже зроблено книжкову відбитку, виясняє Мартель з великою влучністю, знанням справи, українську політичну проблему в Европі взагалі, а питання Східної Галичини і питання Радянської України зокрема. Обговорює також справу займанщини Буковини і Бесарабії та Підкарпаття. Про Радянську Україну пише французький учений дуже обєктивними словами, називає її молодою і надійною державою, що вижидає тільки години на своє оконечне національно-політичне завершення. Вона, на думку Мартеля, хоче і дальше оставати у радянській федерації, а небезпеки грозять їй тільки із заходу. Немало уваги посвячує французький учений також Східній Галичині. Він пише, що Східна Галичина може кожного часу принести европейській політиці великі несподіванки. На загал книжка Р. Мартеля дуже цікава, обєктивна і важна для української справи. Ці вальори книжки тим більші, що Мартель ані большевик ані навіть ворог Польщі чи Румунії. Він тільки обєктивний учений.

ПРОТИПОЛЬСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ЛИТОВЦІВ.

При відїзді польської делегації з Ковна, де вона була на переговорах із литовським урядом, присутні на пероні литовські студенти обкидали вагон польської делегації яйцями. Після відходу поїзду литовська поліція перевела арештування.

ГІЄНИ.

В селі Шманьківчиках коло Чорткова якісь гієни в людській подобі вломалися до гробу, розбили три трумни і ограбили трупів. Так отже люди стають вже дикими звірами.

ПІЛСУДСКІ ТЕРПИТЬ НА ПЕРЕСЛІДОВЧУ МАНІЮ

ПОЛЬСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ ПЕРЕЧИТЬ ТОМУ, АЛЕ ЦЕ ТАКИ ЯВЛЯЄТЬСЯ ПРАВДОЮ.

ЖЕНЕВА, 8. червня. — З приводу того, що до Женеви приїхав литовський премієр Вальдемарас в справі полагодження польсько-литовського конфлікту, а від Пілсудского не було ніякої чутки, почали курсувати між делегатами Ради Ліги ріжні версії відносно польського диктатора. Між іншим говорено, що він невиліччимо хорий та терпить на переслідовчу манію. Недавно тому вийшов він на прохід по своїм городі, а стрінувши там чоловіка, вихвав револьвер і стрілив, ранивши в той спосіб дуже тяжко свого власного кревняка. Це так подіяло на Пілсудского, що він попав в ще більшу хоробу.

Польське посольство перечить тим поголоскам, але втаємничені в справу люди твердять, що з Пілсудским дійсно дуже погано.

НОВІ ЧУТКИ ПРО ІТАЛІЮ

ВОЗДУХОПЛАВ НАХОДИТЬСЯ ТАКИ НА ЗЕМЛІ ФРАНЦ ЙОСИФА, 220 МИЛЬ ВІД КІНГС БЕЙ.

РИМ, 8. червня. — Агенція Стефані подає, що італійський корабель Чіта ді Міляно, що стоїть в Кінгс Бей, одержав нові відомости від генерала Нобіле. Експедиція Нобіля має находитися на 20 миль на північ від Кейп Лай Смит, або 220 миль від Кінгс Бей. Місце те дуже мало розсліджене, повне малих островів з горами на 800 до 1,900 фітів високими, або скалами на 400 фітів високими. Фавна і фльора дуже слабо розвинені.

В те місце треба буде спрямувати ратункову акцію. Корабель Габбі вже поплив в тамту сторону. З аеропланами тяжше, бо мрака на перешкоді.

НАЦІОНАЛІСТИ ВВІЙШЛИ ДО ПЕКИНУ.

САМЕ ЗДИСЦИПЛІНОВАНЕ ВІЙСЬКО. ВСЕГО 500 ЖОВНІРІВ З ПРОВІНЦІЇ ШАНСІ. РЕШТКИ ПІВНІЧНОЇ АРМІЇ ВИЙШЛИ З МІСТА, А ПОТІМ ЗНОВА ВЕРНУЛИ.

ПЕКИН, 8. червня. — Ціле місто вже покрите самими націоналістичними барвами. Студенти повитали націоналістичну армію, яка вступила в місто в дуже малім числі. Всего прибуло 500 жовнірів з Шансі гвардії. Всі вони мали воєнничий вигляд, а вступали до міста з усьміхом і гранатами в руках, але в найбільшім порядку і дисципліні. Сейчас взялися розставляти стійки. Націоналістична армія ввійшла одним боком міста, а другим вийшло 1,200 жовнірів північної армії, які держали порядок в місті. Чужинецькі посольства просили націоналістичну команду не чіпати тих останків, які остали в місті задля порядку. Скомплікована історія буде допера тепер, коли ті північні останки знова вернули до міста. Бояться, щоби з того приводу не прийшло до тертя за заверухи в місті.

ПРІМО ДЕ РІВЕРА ВЖЕ НЕ ЖЕНИТЬСЯ.

МАДРИД, 8. червня. — В Еспанії думали, що відотхнуть, бо диктатор Прімо де Рівера задумав на старі літа оженитися і винофатися від публичного життя. Та тепер виходить, що він зірвав з тими паянами, бо його суджена в нації, коли він лежав хорий, поїхала собі з другими гуляти до Парижа. Це так його озлобило, що заповів, що женитися не буде а буде надалі займатися політикою.

СТУДІЮЮТЬ МЕКСИКАНСЬКУ ПРОБЛЕМУ.

СПРАВУ ПЕРЕДАНО СПЕЦІЯЛЬНІЙ КОНГРЕГАЦІЇ. СПОДІЮТЬСЯ ПОЄДНАННЯ ЗА ПРЕЗИДЕНТУРИ ОБРЕГОНА.

РИМ, 8. червня. — Меморіял, який вручив архиєпископ Руїз папі в справі конфлікту між римо-католицькою церквою а мексиканським урядом, вироблено на підставі ухвал мексиканського епископату, що радив в Сан Антоніо, Тексас. Епископат висказав тільки свою опінію, а папа вирішить по свому. Той меморіял передав тепер папа Конгрегації для надзвичайних церковних справ до розгляду.

Є таке переконання, що конфлікт буде полагоджений, як тільки Обрегон стане президентом. Обрегон вже тепер обговорює справи з представниками епископату і заявив, що він хотів би мати спокій, як стане президентом, а тим самим хотів би залагодити конфлікт з церквою. Разом з тим ватиканська газета подає, що папа ставав все в обороні утисненого священства і католиків в Мексико, але ніколи не піддержував тих, що підносили бунт проти держави.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ФАБРИКАНТ ЗАРОБИВ В СОВІТСЬКІЙ РОСІЇ 125% НА ОЛІВЦЯХ.

МОСКВА, 8. червня. — Американський бизнесмен др. Армранд Гаммер заложив тут фабрику олівців, в яку вложив $1,000,000 капіталу. Заробок за один рік виносив $1,250,000. Той заробок мав бути поділений по половині між него і державу. Але заробити за перший рік 62½% це рівною добрий бизнес. З того зарібку дозволили йому вивезти за границю пів мільона долярів в чужій валюті. Заки він зачав той бизнес, звозив він до Росії олівців на суму 2,000,000. А тепер ще вивозять олівці до Туреччини. Передше монтували олівці в Росії від 25 до 50 центів, а тепер він продає їх по ніні 6 до 10 центів.

І ТОГО КОНФЛІКТУ НЕ ПОЛАГОДИЛА.

ЖЕНЕВА, 8. червня. — Рада Ліги Націй не могла нічого зробити не тільки в польсько-литовськім конфлікті, але і в спорі між Угорщиною в Румунією о відшкодовання за землі. Рада заявила, що найкраще буде, коли обі держави самі між собою вирівнають ріжниці і прийдуть до згоди.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КП (б) У і КПЗУ.

Боротьба між Комуністичною Партією (большевиків) України (КП (б) У), а Комуністичною Партією Західної України (КПЗУ) продовжується. Чим далі тим більше виходить на верх московське облича КП (б) У, себто тої партії, яка надає тон цілій політиці Радянської України. І треба було аж розламу серед самих українських комуністів, щоби можна було почути з уст самих таки большевиків про дійсний стан дальшого поневолення України Москвою. Вправді Комінтерн старався по московським, давним, сатрапським методам, прибити з місця всякий голос опозиції і зліквідував КПЗУ а на Радянській Україні загнав головних опозиціонерів як Шумського і Гринька в Московщину, але це самої справи не забило. Коли опозиція змушена була притихнути на Радянській Україні, то зате на західно-українських землях розвинула вона тим більшу боротьбу. І ото з тої боротьби між самими комуністами виходить тепер як долоні, що Радянська Україна є тільки кольонією Москви, що навіть українізація переводиться тільки в ціли замилення очей і тим легшого закріплення московського панування. З дискусії між самими большевиками виходить, що Радянська Україна не є рівнорядним чинником в Союзі Радянських, Соціялістичних Республик (СРСР), бо Радянська Україна має тільки невиразну національно-культурну автономію, а в політичнім і культурнім розумінню є вона всеціло підпорядкована Москві.

Тому саме знайшлися на Радянській Україні характерні одиниці, котрі переконавшися про правдиві заміри Москви, не стерпіли, щоби під покришкою комунізму переводжено нове поневолення України. І піднесли слово протесту. Їх Москва розігнала і позамикала. Але той голос підхопили українські комуністи на західно-українських землях (КПЗУ). Але і їх хотіла розігнати Москва, розбиваючи їх при помочі Комуністичної Партії Польщі, себто при помочі польських і жидівських комуністів та т. зв. Сельроба-лівиці, або наших комуніствуючих москвофілів. Та тут не досягла Українців рука московської чрезвичайки. Не було кому замкнути уста КПЗУ і вона продовжує боротьбу далі, стоючи ще далі на ґрунті комуністичнім.

Американські та канадійські українські большевики, як вірні московські ступайки, піддержують, річ ясна, Москалів, Жидів, Поляків і наших москвофілів і кидають громи на тих українських комуністів, що піднесли голос в справі правдивої самостійности Радянської України.

Та боротьба, що повстала в рядах самих комуністів, буде мати ті добрі наслідки, що відчинить вже раз очі кращим елементам зпоміж них і вони пізнають, що московський інтернаціонал — це поневолення України.

ОСНОВИ СЛАВЯНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Полеміка Бенеш-Данев. — Панславізм політичний і панславізм культурний. — Теорія й практика.

(„З часопису „Діло").

Міністер закордонних справ чехословацької республики д-р Едвард Бенеш надрукував в минулому році в „Слованск-ім Пжеглед-і" низку статей під загальним титулом „Проблем славянської політики". Провідна думка тих статей була та, що довоєнний панславізм, як собі його уявляли всі попередні генерації від Яна Коляржа до Крамаржа включно, нині не має ніякого змислу. Політичний панславізм свою ролю відограв і мусить уступити своє місце якимсь іншим, сучасним концепціям. Якщо нині й можна говорити про якусь спільну славянську політику, то лишень на полі культурнім.

Статті ці свого часу викликали великий розголос. Виступив проти них насамперед др. Крамарж, який почув себе особисто діткненим, бо цеж виходило, що не тільки його політику, але й його самого кладуть до архіву. З другого боку знайшлись публіцисти, що палко виступили в оборону Бенешових гадок. Не без відгомону залишився цей виступ і в польських кругах.

Нині зголошується до слова новий опонент, а саме колишній болгарський міністр-президент Ст. Данев. (Див. „Славянскі Глас", 1927, ч. 4, — книжка вийшла з опізненням). Стаття Данева займає цілих 12 сторін і написана в досить дразливім тоні. Данев із самого початку приєднується до думок, які висловив Крамарж у полеміку з Бенешом, а потім подає низку своїх власних арґументів, які мають доказати хитрість Бенешової концепції. Головним із тих арґументів є підкреслювання ріжниці між сучасністю й майбутністю. Бенеш, — каже Данев, — орієнтується виключно на сьогоднішний день і не числиться з тим, що за якийсь час обставини можуть і змінитись. А мудра політика мусить прозрівати в майбутність і до неї бути приготовлена.

Що-ж то за майбутність?

Бенеш виразно зазначує, що перетворення Росії в СРСР завдало старому панславізмові найтяжчий удар. Він не криється з тим, що той панславізм був чинником скорше реакційним, ніж поступовим, але як реальний політик він ладен був би з ним числитись, евентуально навіть на нього орієнтуватись, колиб за ним стояла якась реальна сила. Та говорити про СРСР як про чинник славянської політики — значить смішити людей і себе. А бзе Росії, себ-то без 100 міліонів Славян, якуж там експансію можуть розвинути Славяне західні й південні? Тому треба переорієнтуватись і шукати чогось іншого.

Данев згоджується, що нинішний стан річей дає рацію Бенешові. СРСР і паславізм— поняття екстремні, а без східних Славян не може бути й мови про політичний панславізм. Але... Але большевики не вічно будуть триматись, стара Росія — й то дійсно стара: єдина, неділима й т. д. — може відродитись, а тоді відродиться й колишній панславізм. Якже тоді почуватиме себе Бенеш? Що тоді казатимуть Чехи, опинившись на світових манівцях і втративши звязок зі славянською політикою?

Бути суддею між Бенешом та його опонентами не є моїм завданням. Можу лише подати деякі причини до освітлення цього спору й помогти читачеві самотужки дійти до справедливого висновку. А для цього треба перенести спір на конкретний ґрунт, на ґрунт фактів і буденної політики.

Що уявляли собі керманичі передвоєнного панславізму під славянською політикою — це відомо. Для російських панславістів славянська політика означала безоглядне гноблення внутрішніх Славян — Поляків, Українців, Білорусів — та імперіялістичні зазіхання на Славян зовнішних. Для панславістів західних славянська політика означала заплющування очей на гноблення внутрішніх Славян у Росії й жебрання „русских рублей" на москвофільську пропаґанду. Гарного в тім було мало, й жалкувати за тим, що такий панславізм загинув, нема підстави.

Та може нинішний, повоєнний панславізм означає щось іншого, кращого? Про панславізм Крамаржа можна сказати, що він мало чим відріжняється від старого, довоєнного. На щастя, Крамарж рішаючого впливу на нинішню чехословацьку політику не має, тому ніхто й не потребує оплачувати коштів його „ідеальних" поглядів на славянську політику. Цілком інакше стоїть справа в Болгарії, де тон задають Даневи, Бобчеви та інші прихильники „ідеальної" славянської політики. У болгарськім „Славянськім Товаристві" московські чорносотенці звили собі таке міцне кубло, що ніякою силою їх звідти не викурити. Досить сказати, що в своїх поглядах на українську справу Товариство йде за вказівками славнозвісного професора Погодіна, що в публікаціях Т-ва розповідаються несотворені річи про „Малоросію" й „малоросів", що про якусь допомогу на культурні потреби української еміґрації нема й мови. Та досить прочитати хочаб отсю статтю Ст. Данева, щоб переконатись, яким духом дишуть болгарські „славянофіли" до України й Українців: повно тут шпильок та отруєних стрілок у напрямі Закарпаття з його „руским" населенням, Харкова з його немилою українізаційною політикою й т. д.

Теорія Бенеша та його однодумців також вимагалаб деяких поправок щодо українського питання. Досить зазначити такий факт: у розмові зі співробітником „Лідових Новін" президент Масарик нещодавно заявив, що війна принесла визволення всім славянським народам, крім... Лужицьких Сербів! Очевидно, що і Масарик, і Бенеш — а їх погляди більше-менше однакові — ще не продумали українську проблему до кінця й ще мають тут де-які теоретичні застереження. Але їх практика (коли поминути практику щодо Закарпаття, яка є річую окремою для себе) під кожним оглядом мусить бути признана бездоганною. У кожнім разі болгарській практиці до неї як до зорі далеко.

Отже поборники відродження панславізму орудують арсеналом дуже пишних слів, а на ділі роблять величезну ріжницю між Славянами „першого" й „другого" сорту. Натомісць орудують противники панславізму словами непоказними, буденними, тверезими — а на ділі ріжниць ніяких не роблять (хіба що де в підсвідомости); докладають усіх сил до того, щоб у Празі кожний Славянин почував себе як удома, байдуже чи то Славянин „старший" чи „молодший", Славянин „першого" чи „другого" сорту.

От коли в Софії всі Славяне так добре себе почуватимуть, як у Празі, тоді Даневи щойно дістануть правну леґітимацію висловлювати свої погляди на основі славянської політики.

М. Г.

ВІДПОВІДИ РЕДАКЦІЇ.

Член 48. від. У. Н. С.— Кожда допись обертається всегда коло священика. Чи нема вже в нас людей, щоби могли вести самостійну народну роботу? Ви мусите добути силу зі свого осередка, стати самостійними і не оглядатися на нікого. Треба залишити константоване неробства чи кирині, пора перестати нарікати, а вже час щось творити. І про те позитивне пишіть, а ми радо помістимо.

П. Ш., член У. Н. С. — Такого сотворіння як **мишиця** ми не знаємо, Є слово — миша,— що означає то саме, що миш. Є ще — **мищина,** — що означає тонку сапянову шкіру, з якої роблять чоботи або шиють штани. Шкірка походить з овець і закрашена на червоно або зелено.

Не знаємо рівнож, чи Вам ходить о слово — Квінтиліон — чи Квінтиліян. Бо це два ріжні слова. Квінтиліон це число, що має попри одинку 18 зер. А Квінтиліян це римський учитель красномовства, що помер в 59 р. по Хр. Залишив по собі книжку, в якій подає цілу систему реторики.

О. К., Гейзлетон, Па. — Ми здержали Ваш голос, бо зачували, що Дім Народного Комітету мають продати. Тепер його дійсно продано. В тій справі будемо ще писати.

Т. Т., Фреквил, Па. — Ваш товариш з Франції подає невірні відомости. Те, що пише відносно Поанкаре, чиста видумка і нісенітниця. Хай краще пише про те, що сам бачить і знає, а не то, що вичитав з большевицьких аґітаційних брошурок, або чув від большевицьких аґітаторів. Цікаве було би те, що відноситься до життя на Західній Україні, або до життя наших іміґрантів у Франції.

І. Л., Ню Йорк, Н. Й. — Адресів урядників відділових не вільно видавати.

І. М., Честер, Па. — Маєте рацію, коли характеризуєте дописувателя як того, що від него заносить „Руским Селянином".

Витинки з газет надіслали: Л. Білик з Гемтремк, Миш., Г. Кісіль з Клівленд, О., М. Грубрин з Міннеаполіс, Мінн., П. Мельник з Ню Кестл, Па.

Г. С., Пітсбурґ, Па. — Ви пишете про терор. Таких дописей з так різким змістом і в так різкій формі — містити не можна.

Заява: Гром. **Михайло Скибінський** з Вунсакет, Р. Ай., подає, що він не є автором дописи з Вунсакет, поміщеної в ч. 118 „Свободи", а підписаної: **Місцевий.** Всі дописи, які він висилає, підписує повним іменем.

CHILDREN OF THE MEMBERS OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ASK YOUR FATHER TO INSURE YOU IN THE JUVENILE DEPARTMENT OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION. YOUR PARENTS WILL BE INSURED FOR ANY ACCIDENT TO YOU, AND YOU WILL RECEIVE THE UKRAINIAN JUVENILE MAGAZINE.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений, — Всі права застережено 1927 р.

(129)

Увіходимо в кімнату, де без зброї стоїть вистроєна рота.

„Струнко"! — чується голосна команда, як тільки ми переступили поріг касарні.

Салютуючи проходимо повз фронту. Кождий вояк упялив в нас очи, в яких світиться лагідність і зацікавлення. На обличах видно задоволення, що нарешті їх відвідує й оглядає своя військова влада. Я тоді в тій лаві людий вичитував гордість того, що й вони можуть показати себе у своїй красі представникам своєїж військової влади.

Пилькевич у кількох словах сказав коротенький привіт і подяку за пошану та такий чудовий вигляд Українців-вояків.

„Слава Україні! Слава Центральній Раді! Слава Ґенеральному Комітетові! Слава!" — могутньо залунало з сотні „ґвардейських" грудий.

Покотилася могутня луна слави України, що вирвалась такою бурею з сих грудий. Покотилася по всіх кімнатах, коритарах і салях сеї величезної, суворої, тепер напів порожної палати, центра колишнього деспотизму, а сучасної нещирости та змагання утримати на довше під ногами „царскаго наслєдія Єдіную і Недєлімую". Ся луна, що розлягласа по всьому двірці, викликала у мене почуття того, що розколина в „Недєлімій" досягла уже самого серця її і потрясає єством усієї „Єдіної". Таким відгуком вона відбилася в моїй душі.

Поінформувавши коротенько вояків про наші національні справи, ми попрощалися з ними і звернулися до виходу під вигук несчислених голосів: „На Україну нас забирайте скорше!" „Там наше діло, а не тут"! „Витайте Центральну Раду, витайте Ґенеральний Комітет, батька Грушевського, Петлюру"! „Менше просіть у Петербурзі, а робіть своє діло самі"! „Ми допоможемо"!... й инше ще довго долітало до нашого уха.

Фельдфебель провожав нас аж за браму. Всі вартові, повз яких ми проходили, віддавали нам пошану. Се дивувало проходячих тут військових і ріжних революційних діячів так саме, як тих, що бачили й чули в салі рапорт фельдфебля. Там навіть зібрався їх невеличкий гурток, який, роззявивши роти, дивився на нас, не розуміючи, що се все значить. Чому звичайним двом офіцирам віддають так старанно пошану „по старорежімному", та ще й рапортує на „каком то странном языкѣ" фельдфебель, у той час, коли салдати давно уже перестали салютувати навіть старим ґенералам.

„Вибачте, що на хвилину вас затримаю і дозволю собі сказати вам два-три слова" — промовив фельдфебель передтим, як ми мали уже попращатися.

— Дуже просимо, кажіть!

„Чому ви з Київа усе їздите на переговори до Петербурга? Хіба без сього не можна якнебудь инакше!?"

— Ну, а як же инакше? Адже треба богато справ полагодити безпосередними переговорами. Се ліпше і скорше.

„Ні, ми думаємо, що ви тут ні до чого не договоритеся, бо їх треба лише примусити підписати те, що Україні треба".

— Ну, як же ви їх примусите?

„Я гадаю, що треба привезти їх до Київа, та там і примусити".

— Як же саме се можна зробити!? — питаємо зі здивованням.

„Дуже легко! Ви тільки доручіть се нам, то ми їх з усім гуздром, так як будуть сидіти на раді міністрів, доставимо у Київ Центральній Раді. Ну, а там уже наша сила! Вони підпишуть усе, що скажете, а тоді нехай собі йдуть під три чорти!" — закінчив свої поради фельфебель.

Ми злегка посміялися над його наївністю розвязати таким шляхом наші взаємовідносини з бувшою Росією, хоч би навіть дійсно можливо було привезти міністрів до Київа, і сердечно попращалися з ним.

— „Ну, завтра спитаємо Керенського, що значить, що він у Ставці казав нам, що українські військові частини не ліпші від російських, а тут доручається охорона Правительства власне українському війську, та ще в часи найбільш критичні й небезпечні, бо ми же стоїмо на передодні демократичної наради, а як поставиться вона до Правительства, то се велике питання!?

На жаль, се й залишилося лише наміром, бо, як звичайно, для приняття українських делеґацій Правительством і окремими міністрами в назначений час не знайшлося „вільного часу", бо явилась випадково якась „несподівана дуже пильна справа".

В той же день розпочала свою працю демократична нарада, в якій ми взяли участь як делеґати від Ґенерального Комітету й тоді вже у нас не було часу добиватися авдієнції. Крім того ми й самі вирішили, що годі вже принижувати себе та оббивати пороги по міністерських „прийомних", випрохуючи собі авдієнцій, які все одно, зрештою, нідочого позитивного не приводили.

Лише О. Пилькевич та М. Полоз були у військового міністра Верховського, який приняв їх десь о семій годині ранком. У Верховського вони домагалися скоршого полагодження питання управнення українських військових організацій та иньших справ, що тичились до військового міністра. Я до нього не ходив, бо, занятий у військовій фракції демократичної наради, не мав часу, та й не було в тому потреби.

Питання наші, що торкалися верховного головно-командування армії, можна було розвязати лише в Ставці, а не в Петрограді.

V.

ДЕМОКРАТИЧНА НАРАДА.

Всеукраїнський Військовий Комітет не має права представництва. — Коаліція з буржуазією, чи проти коаліції. — Виступ Керенського. — Його закид в сторону Українців. — Вся російська демократія проти Українців. — Наказ Центральної Ради своїм делегатам. — Російська демократія обшаховує сама себе. — Церетелі поправляє, Троцький та инші большевики протестують. — Погроза революційного салдата. — Декларація Всеукраїнської Ради Військових Депутатів. — „В Якутскую область пашлі вон". — Мізерне представництво Українців в предпарляменті. — Українцям з російською демократією не по дорозі.

Почалась Демократична Нарада. З першого-ж засідання її у мене зявилась якась зневіра до всього, що тут діялося. Я відчув якусь апатію до цього зборища, що здавалося мені дуже далеким, зовсім чужим.

Тому я вирішив триматися на ній як обсерватор, лише з інформаційною метою, щоб нарешті скласти собі, більш-меньш, точну уяву, що то за „всероссійська демократія", до співробітництва з якою прагнемо ми й кличемо її до себе. Записався я тут, між иньшим, до військової фракції.

Демократична Нарада була скликана з ініціятиви Всерос. Совіту Салдатських і Робочих Депутатів, як противага „Московському Государств. „Совещанію".

Також і тимчасовий уряд, що після корніловського виступу значно втратив ґрунт у себе під ногами серед російських революційних мас. Він мав на меті при допомозі демократичної наради знову притягнути до себе революційні маси народа.

На Демократичній Нараді дебатувалося головно два принципи організації всеросійської влади. Перший — організація влади чисто соціялістично-революційної, а другий — обпертої на коаліцію всього демократичного російського суспільства, або, як казали, коаліція з буржуазією.

Розповім тут коротко перебіг Демократичної Наради в головних рисах, спиняючись ширше над тими моментами, що торкалися справ національностей.

* *

У день відкриття Демократичної Наради 14 вересня (ст. ст.) я з О. Пилькевичем та М. Полозом помандрували ранком до Александрівського театру, де мала відбуватися Нарада.

Петроград, особливо район Александрівки, кипів, бурлив від величезної маси народу. Все про щось спорило, хвилювалося, щось дебатувало. Кожен хотів наперед дізнатися, що скаже Демократична Нарада, чи знайде вона вихід з того тяжкого стану почавшогося анархії, в яку вже попала Росія!? Що скаже уряд, що скаже Керенський? Як з миром з Німцями? Чи буде на Нараді Ленін, якого большевики включили в склад делеґатів*), хто переможе і т. д.

Ми з великими трудноцами протиснулися до мандатної комісії. Предявляємо свої мандати від Всеукраїнського Військового Ґенерального Комітету й просимо вхідні картки.

Передивившись реєстр запрошених організацій на Нараду, один з членів мандатної Комісії заявляє, що Ґенерального Комітету немає в реєстрі запрошених до участи в Нараді.

От тобі й маєш! Всеукраїнська військова організація, що обібрана на двох військових зїздах представників більше ніж від двох міліонів українського воїцтва, що репрезентує тепер до 4 міліонів озброєного українського народу, жадного права голосу на зїзді російської демократії не має, а міжтим ріжні спілки дентистів, фармацевтів, повитух, то що, мають численних своїх представників.

На всі наші доводи та домагання, щоби нами було дане місце на Нараді, хоч в „хитроумно" складеному реєстрі участників Наради Ґенерального Комітету немає, ми одержали катеґоричну відповідь, що „нікак нельзя, вєдь Украинцы і так достаточно мест імеют".

*) Тоді Ленін переховувався, бо уряд шукав його, щоби арештувати за протидержавну пропаганду.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ТВОРЕЦЬ ФАШИЗМУ — МУССОЛІНІ.

Фашизм і Муссоліні, це якісь страшні слова, бо під фашизмом чомусь розуміється сьогодня щось в роді „чорної сотні", а під словом Муссоліні, кождий, необізнаний з італійським життям, розуміє поняття тиран-диктатор.

Під „поняття" фашизм треба вложити „італійська демократія", а на Муссолінія треба глядіти як на великого провідника італійського народа, як на демократа, реформатора і безперечно ґеніяльного політика найновійших часів.

Муссоліні цікава людина, людина ідейна і дуже характерна. Муссоліні, це дитина італійських низів, яка надмірною силою волі і праці вибилась на перше місце у свойому народі.

Беніто Муссоліні є сином Александра Муссоліні, коваля в маленькому селі Predappo, в північно-східній Італії.

Коваль Алессандро, грамотний чоловік, у своїй кузні, між своїми роботодавцями вів політику і проголошував своїм співгорожанам революційно-соціялістичні кличі.

Малий Беніто, який звичайно димав ковальським міхом і розярував ковальське вугля, пильно вслухувався в балачки, ведені сільською біднотою. Незавидна доля італійської сільської бідноти розбуджувала в душі малого хлопця жажду **стати в обороні свого народа.**

Бідний коваль Алессандро не міг посилати свого Беніта до шкіл. В 16-му році свойого життя Беніто Муссоліні „дістається" до монастирської школи, в якій по двох роках кінчить своє шкільне образовання. — В 19 році свого життя зачинає Муссоліні свою вандрівку-скитальщину по чужих краях — Швайцарії і Франції. Мандрівне життя у Муссоліні тревало 8 років. За той час Муссоліні терпить голод, холод, крайну нужду та переслідування з боку поліції за свій соціялізм. В ті тяжкі часи своєї блуканини Муссоліні находить час і силу волі взятись до праці над самим собою. Вечерами ходить до школи, в якій робить величезні успіхи, бо кінчить політехнічні курси на університеті в Женеві. Рівнож у згаданому часі пише із чималим успіхом політ. статті, головно в соціялістичних журналах і часописах.

Муссоліні, добувши образовання і розуміння політичного життя, бачить, що в Італії народні маси не мають майже ніяких горожанських прав. В Італії на богато років до війни монархія наділяла привілеями лише багату верству народа. В часах, як Муссоліні виступає на арену політичного життя, майже лише одна десята часть „горожан" має активне чи пасивне право голосу, в наслідок чого ціла державна машина є чужою для мас італійського народа.

Муссоліні в 1910 р. веде кампанію за допущенням мас до рівного, загального, тайного і безпосередного права голосовання. Свої мрії намагається реалізувати головно у соц. ґазетах **„Lotta di Classe"** (Міжклясова боротьба) і „Avanti" (Вперед).

Як вибиваючийся молодий політик, Муссоліні в 1914—15 р., перед вступленням Італії у війну з центральними державами, **веде сильну пропаганду за війною,** через що попадає у конфлікт із соціялістичною партією, яка за всяку ціну хоче, щоб Італія була невтральною. Муссоліні не лякається війни. Він міркує, що лише кровю можна розбудити Італію із летарґічного сну, бо лише кровю Італія може здобути собі значіння великої европейської держави. Щодо вступлення у війну, то і другий великий італійський політик, Д'Анунціо, є тої самої думки, що й Муссоліні. Їм то обом у великій мірі треба приписувати розаґітовання мас до війни.

Муссоліні через свою „войовничість" виступає із соціялістичної партії і закладає собі свою ґазету **„Popolo d'Italia",** в якій підносить кличі за війною і за допущенням широких мас до співучасти в державному життю.

Війна кличе в ряди Муссолінього, в якій він як десятник перебуває альпейську кампанію. Тяжко ранений на австро-італійськім фронті, як інвалід, повертає на редакторське крісло своєї ґазети „Popolo d'Italia" (Італійський нарід).

В 1919 р. наслідком економічної, повоєнної кризи комуністи пробують захопити владу в краю. Комуністам щаститься в деяких містах Італії вхопити керму у свої руки і внести чимале замішання в політичнім життю Італії. Муссоліні згуртовує на борзі біля себе молодь і воєнних ветеранів та виступає проти комуністів, заводить лад в краю, гасить страйки і в той спосіб стає силою в державі. Опираючись на запальну молодь і витревалих-здисциплінованих ветеранів світової війний, Муссоліні береться до орґанізування народньої міліції, з якою в 1922 р. машируе на Рим і там робить переворот. Король демісіонує ціле правительство і покликає Муссолінього до утворення уряду. Муссоліні творить італійський уряд і стає на його чолі як міністер закордонних і внутрішних справ. Маючи за собою широкі верстви народа, народню міліцію і фашистську пресу, Муссоліні є сьогодня дійсним володарем краю. Король Італії сьогодня це лише декоративна особа, яка не має ніякої сили. Всю силу в Італії мають нині націоналісти-фашисти, себто партія, за якою стоїть більшість італійського народа. — Фашисти, захопивши владу у свої руки, зробили на кождій ділянці народного життя великі успіхи.

1) Фашисти подекуди і репресіями виелімінували горстку багатні від керми державної; 2) не дозволили італійським капіталістам вивозити своїх капіталів за границю держави — та змусили їх свої капітали льокувати в італійських підприємствах; 3) поправили залізницю знищену війною; 4) уліпшили почту; 5) устабілізували валюту; 6) зрівноважили державний буджет; 7) майже викорінили безробітність; 8) унеможливили страйки; 9) зрівноважили торговельний білянс (ввіз—вивіз); 10) строгими мірами унеможливили спекуляцію харчами і шрубовання цін на найнеобхіднійші товари та 11) вкінці, зорґанізувавши як слід народню міліцію; 12) усунули непродуктивний мілітаризм!

Фашисти в Італії сьогодня дуже сильні; вони реформують державу і на кождій ділянці народнього життя перероджують італійську націю. Муссолінія можна уважати ґеніяльним політиком, перед яким ще стоїть блискуча будучність.

Волод. Стефанович.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Збірка на політичних вязнів в Коломиї.

На пікніку, уряджeному братством св. Михаїла, зібрано було $15.00; а з писанки осталo на Рідну Школу і Інвалідів $5.00; разом $20.00, які вислано до Обєднання. Жертвували: А. Угрин, М. Мельник, П. Тодорчук, К. Марущак по $1.00; К. Стасюк, Г. Лищинський, П. Василик по 50 цнт.; І. Чухрій, Ю. Боднар, М. Якимчук, Ю. Клівак, Й. Рижевський, М. Довгий, В. Слободян, П. Мурин, А. Денеґа, В. Колеєняк, М. Яницький, А. Сиздик по 25 цнт. Доклала А. Бундяк $6.50.

Гроші поділити так: $5.00 на Атаманчука та Вербицького, а $10.00 на оборону ґімназистів в Коломиї.

—с—

БРИДЖПОРТ, ПА.

На оборону невинно засуджених.

На превеликий жаль, у нас не могло відбутися віче, бо берджес не міг позволити уладштувати в галі, яка не є його власністю. Щодо нього, то він дав від себе $5.00, а о. Бартош в найблищу неділю в церкві пояснив, аби не лишати протесту без руху і пропонував вислати протести, а на покриття розходів зарядив збірку, яка дала $6.50. — Разом зібрано $11.50, які вислано до Обєднання.

Громадянин.

ЛИХВАР ЗПЕРЕД 2000 ЛІТ.

(Життепис Цецилія Юкунда Корнелія Таґеса — відчитаний з каменів старих 2.000 літ).

Промовить каміння — ця приповідка ще раз здійснилася. Саме тепер при найновіших розкопках у старинних Помпеях (які в давнину засипала лява вулкану Везувія) відкопано цілий бльок домів, які найдокладнійше говорять нам про тодішнього свого власника.

Цей власник, Цецилій Юкунд Корнелій Таґес, був селянським сином із Римської провінції. Позичаючи гроші сільським господарам, доробився малого маєтку. З цим пішов він у Помпеї, до раю тодішніх лихварів. Гультаям не було в Римі цілком вигідно, там був понурий, зависний плебс (пролетаріят), вояки з фанатичними старшинами, мілітаристичні політики. В Помпеях, над гарним заливом у стіп Везувія, було зовсім інакше — як у себе вдома. Там жилося лише для приємности, тратили останні останки маєтку, які ще врятували з війни. У відповідну хвилю кинувся захланний Таґес на це місто. Своєю селянською хитрістю та безоглядністю, своїм нестримним доробкивичівським бажанням зазнати приємностей, перевищив він небаром усіх конкурентів, стався найбогатшим, найжахливішим лихварем-глитаєм у Помпеях. У нього позичали найвизначніші мешканці Помпеїв. Мешкав при головній вулиці в осередку міста у трох прилягаючих до себе домах. Два збудував собі сам у чванькуватім доробкевичівськім стилю, третій дім, богато кращий і культурніший, мусів відступити один збанкрутований патрицій (вельможа). Перший дім то було приватне мешкання Таґеса, другий дім то був його офіс, а третій дім служив на свята і приняття. В „перестілі" (великому підсінні на стовпах) пересиджував Таґес для відпочинку, тут була фонтана. Тут Таґес укладав собі пляни проти лінивих Помпеянців. Цю лінивість, із якої він жив, казав собі тут намалювати: на фресці зображено пана, під яким упав осел; два невільники намагаються піднести бідне звіря заразом із тим лінивим людським тягаром. Спальня Таґесова була невеличка і проста, але коштовне було ліжко із слонової кости, з якого залишилося кілька частей. Прикраси їдальні чванькувато вислявлювали його богацтво. Мотивом стінного мальовила був павич (символ богацтва) серед лаврів! У цій кімнаті найшли зовсім добре вдержане оловяне ведро, що важить 42 кг. Ведро прикрашено всіми монетами, які тоді були в обізі. Ще цікавіший є дім, у якім Таґес мав свій офіс, з якого пізнаємо, як рафіновано провадив він свій бизнес. Тут кімнати самі інтимні, таємні, слабо освітлені, такі, що не пропускають голосу, тому спокійно можна було тут робити 200-процентовий бизнес. Тут були теж другі тайні двері, що виходили на тиху бічну вулицю, дискретні двері для вельмож, які не бажали, щоби їх хтонебудь бачив тут. На всякий випадок, у крайній потребі послугувався тими дверми і сам Таґес, коли треба було рятуватися перед лютими жертвами своєї лихви. Зрештою Таґес, що був боязливий, як усі лихварі, добре був забезпечився перед нападами. Огородова брама, яку найшли неушкоджену, замикалася на залізні штаби і товстенним пнем дерева, тому могла бути безпечна перед усякими нападами. Одначе Таґес не лише позичав золото на лихварські проценти; він також знав і видавати його; для хвальби провадив великий дім. Цей дім є один із найстарших домів у Помпеях, найліпшої староримської культури, лише обезображеної чванькуватими додатками Таґеса. Вівтар Лярів (домашніх богів) закрив кольосальною фрескою, що зображала любовну пригоду Венери з Марсом. На іншій фресці зображена Венера, зроджена з морської піни. Взагалі Таґес мусів бути дуже змисловий, що спроваджував собі з міста найдорожчі куртизани. На ці любовні хвилі побудував був собі в огороді невеличку „святиню Венери = Афродити", якої стіни були прикрашені найбезсоромнішими малюнками. Все таки серед усього того достатного життя Таґес оставався таки обережним, недовірчивим, захланним мужиком. Як Помпеї навістило страшне нещастя — вибух Везувія — Таґес мусів оставити своє нерухоме майно. Всі свої гроші мусів він переховувати в урнах, які всі можна було переносити. Мусів теж мати засоби для кождочасного транспорту своєї домашньої обстановки і харчів, бож він усе мусів сподіватися напасти і нападу. Відки можемо це знати? В усіх інших відкопаних домах засипаних Помпеїв познаходжено монети, ріжні річи й інше, а в Таґесовім домі не найдено ні одної бронзової монети, також не найдено нічого іншого, крім кількох амфор (збанів) вина. Таґес певно, як лише Везувій зачав вибухати, утік з усіми своїми невільниками та з усім рухомим майном. Утік певно далі в глибину краю, або кораблем відплив до Риму. Не забрав із собою лише свого власного бюсту, з тяжкої бронзи. Бюст він оставив і з вимовних рисів його лиця вчені, знавці культури й історії доповнили собі життепис Таґеса, який розказало їм мертве каміння.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!
КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! — СВІЙ ДО СВОГО!
ГРИГОРІЙ КОВЕРДОВИЧ
FURRIER
Довголітний практик зі старого краю і в Америці.
98 ST. MARK'S PL. (E. 8. St., між 1. Евню і Евню А), NEW YORK, N. Y.
Коли хочете користати з нагоди заощадити гроші, — можете даром дістати сторідж, як принесете до перероблення або направи свої річи. Колиж хочете тільки сторіж, то дістанете за 2%. В мене дістанете футра таньше, як де инде і з повною ґарантією.— Виконую всякі роботи в обсягу кушнірства.

Нові на замовлення. — Перерібки. — Направки, а також перефарбовую старі на нові. — Заховайте цю адресу, а придасться Вам. 117-

$10.000.00 ДЕСЯТЬ ТИСЯЧ $10.000.00
ПОДАРУВАТИ ВАМ НЕ МОЖУ, АЛЕ МОЖУ ВАМ ПОРАДИТИ В ЯКІЙ СПОСІБ ПРИДБАТИ
$10.000.00
Загально говориться, і це свята правда, що ані у фабриці, ані в майні чоловік не може доробитися. ДЕЖ МОЖНА ДОРОБИТИСЯ? Порада Вам ось така: заінтересуйтеся першою Українською Кольонією в Мілвіл, Н. Дж. Там купуйте землю, бо там еще можете доробитися. Кольонія лежить на передмістю, біля фабричного міста Мілвіл, Н. Дж.
Кождий Українець в Мілвіл, Н. Дж., крім гарного дому і других будинків, має також кілька акрів плодовитої землі, в котрої, плекаючи ярину або годуючи кури, має гарні доходи.
НА ТИСЯЧУ РОДИН ми маємо місце, що можуть поселитися, одні попри других. Отже купуйте землю в українській кольонії у Мілвіл, Н. Дж., за приступну ціну і забезпечіть будучність собі та своїм дітям.
Не один бажає мати пару акрів землі, а ще до того там де робить, то і добре поводилобся. А то можна мати, але у Мілвіл, бо всі землі, на котрих поселилися Українці, лежать в місті Мілвіл, Н. Дж. Голосіться до:
ВАСИЛЬ МАТОЛИЧ,
N. E. COR. 7th & GREEN STREETS, PHILADELPHIA, PA.

І. Сип.

ГОТУЙТЕСЬ! — НАЧАЛЬСТВО ЇДЕ*)

Замісць вступу трохи історії.

Сто сорок років тому „Північна Семіраміда", або по-простому, цариця всеросійська Катерина, що ввійшла до історії Іловайського з імям „Великої", вирушила в знамениту свою подорож „до країни Іріґенії", або, знов таки по-простому, до нещодавно тоді здобутої Новоросії.

Катерина одвідала заразом і Київ, знижуючись з Дніпром, у Каневі зустрілась із польським королем, була в Кремінчуці, Херсоні... І всюди, де тільки ступала нога її царської величности, Катерина надибувала порядок, чистоту й статки...

Як дійшов цього царський сатрап Потьомкін? Про це розповідають сучасники. За три роки до Катеринної подорожи заходився Потьомкін готуватися, щоб стрінути царицю. Ґубернаторам на місцях надіслав докладний наказ — будувати палаци, споруджувати цегольні, копати криниці. На всіх перестанках — будували приміщення й заготовляли припас. Про один шлях, яким мала проїхати Катерина, Потьомкін писав: „Зробити його багатою рукою, щоб не був гірший за римські шляхи, і назвати його — Катерининським шляхом".... Скрізь споруджували тріюмфальні арки та брами. На Дніпрі проти Херсону за пів року збудували нове місто Альошин і залюднили його спеціяльно виписаними малоросами. По інших місцях серед пустелі споруджували чудові декорації й цілі села та міста розмальовували на полотні. Силу людей, зібраних іздалека, гнали туди, кудою мала проїхати цариця. У чепурному вбранні, у квітках і биндах, повинні були вони її вітати. Заздалегідь заготовляли отари, які треба було показати цариці. По величезних стодолах та шпихлірах мішки набивали піском.

Так створювано ту чудову феєрію, ту чарівну панораму, яку показав цариці князь Потьомкін Таврійський.

Від цього й слівце пішло про „потьомкінські села".

Проте, подорож одного великого робітника з управи Південно-Західних залізниць по лінії дуже мало нагадує Катеринину подорож, про яку допіру розповідали.

Нема тобі ані тої пишности, ані врочистости, ані розмаху. Сіл не будували й не малювали. Худоби не зганяли до стації. Навіть жадної тріюмфальної арки ніде не споруджали.

Усе відбувалось і простіше, і скромніше, і діловитіше.

* * *

Трівожно гудів дріт на колії. Нервово вистукував розпатланий телеґрафіст ключем Юза і довга парова змійка, вючись, спадала на підлогу.

— Крапка-крапка-риска... Риска-риска-крапка... крапка-риска... — схвильовано вистукував телеґрафіст на далекій стації. І на другому кінці дроту, схилившись над такою самою довгою паперовою змійкою, що вючись сповзалась з апарату, і бліді люди над столиком Юза тільки мовчки приглядалися та мовчки витирали несподівано спітнілі облича. Апарат працював довго: із Києва, із Управи передавали довжезний і докладно опрацьований наказ, де ретельно наводили, як зустрічати й проводити робітника з управи Південно-Західньої, що виїжджав на лінію.

Нарешті апарат замовк.

— Їдуть! — пролепетав тремтячими губами начальник дільниці служби шляху.

— Їдуть! Геть усе почистити! — повторив за ним блідий начальник стації.

— Їдуть! — підготувати звітність!

— Їдуть! — приготувати службовий вагон!

— Їдуть! — доглянути буфету. Ледви чутно вітхали помічники, чергові, заступники...

— Н-ну, щож, треба гадати, минеться! — з надією й з сподіванкою промовив начальник служби шляху. Але готувати все треба, як слід. Чули, чого начальник служби шляху чекає від нас?... Спасибі, хоч попередив.

...За пів години стація почала готуватися гідно зустріти високого гостя. Зашкрябали лопати, зчищаючи бруд, зашаруділи на пероні мітли, прибиральниці забігали з відрами води, ретельно мастили стрілки, протирали вікна в першій клясі, стаційний голяр помив задля такого випадку руки, а буфетник наказав почистити битою цеглою самовара... Вільні носії дістали десь пожежну драбину і, приставивши її до стінки, влізли на гору промивати напис:

„Рудница — Рудниця".

Рудниця готувалася зустрінути начальство, як того вимагав телеґрафічний наказ із центру. З тремтінням повторювали рудницькі транспортники:

— У понеділок. О 20 на першу. У вагоні ч. 42.

Над апаратом Юза знову схилилася голова телеґрафіста. Знову навколо апарату було повно людей. Але не переляк, не тяжке чекання відбивали їхні очі, а врочистість і свідомість величности моменту. Сухо вистукував ключ Юза, і десь на маленькій стації, на другому кінці апарату, бліді, переляканi люди чекали наказу з Рудниці.

— У вівторок вранці. Поїздом ч. 22. Робітник управи. До Гайворона. Передбачливо приготувати все. Подати полегшений товарний склад. Не посилатися на те, що немає вільних вагонів. О 6 год. приставити до Підгородньої. Крапка.

Зашоруділи мітли, зашкрябали лопати в Гайвороні, і буфетник побіг по цеглу, а телеграф не дрімає, невгамований ключ Юза розбуркує нарід і далі.

— Крапка-риска-крапка. Риска-риска. Риска-крапка-крапка-риска.

— У вівторок, у день, поїздом ч. 22...

— Приготувати склад товарний, полегшений. О 2 год. приставити до Помічної.

І ось уже на Помічній метушаться; голярі в першій клясі протирають загиджені мухами люстра, і черговий поспішає до жінки, щоб та бензиною почистила червоний верх кашкета, в якому стрічатиме „самого". А телеґрафісти не знають спочинку.

— У середу. Вранці. Поїздом ч. 22. Робітник управи. Приготувати. Полегшити склад товарного, щоб за 5 год. 10 хвилин приставити „самого" до Бобринської.

І поки на стаціях метушилися чергові й старші, начальники й заступники, поки відчіплювали від складів десятки вагонів із вантажем, а натомісць причіплювали вагон ч. 42 з вельми-шановним вантажем, який инакше ніж із швидкістю курієрського їхати не звик, поки стрижуть хвости товарних поїздів, поки міняють проїздні картки, — телеґрафічний дріт гуде трівогою й попередженням, і звістка, що всіх хвилює, електричною іскрою летить уперед, попереджуючи стації Південної-Західньої:

— Готуйтесь! Начальство їде!

Сухо вистукує телеґрафічний апарат, але сухий і холодний цей стук лунає трівогою для цілої лінії й наче громом віддає в грудях.

— Їде!

Грюкаючи на стиках, холодно виблискуючи шибками з шліфованого скла, плавно гойдаючись на потужних ресорсах, метеором пролітає стаціями залізниці ваґон ч. 42. Випереджуючи його, летить гадючим дротом трівожна звістка: готуйтесь!

Навіть люди, ані трохи не звязані з залізницею, починають хвилюватися, спостерігаючи оце нікчемне наслідування залізничих службистів пишного й чарівного ясновельможного князя Потьомкіна Таврійського.

Та даремно стараються! Куди їм?!

*) Містимо оповідання большевицького письменника, поміщене в „Пролетарській Правді", в якій він бичує большевицьких „робітників" за те, що поводяться так само, як російські царі.

У відчитовій салі гості нетерпеливо чекають на прелеґента. Коли цього чекання було їм уже за богато, а відчит усе ще не зачинається, публика зачинає кричати, свистати. Зявляється один із комітетових і каже: „Алеж панове, цеж не цирк!" На те відповідає хтось із гостей: „Але і не ждальня!"

—о—

Практична дівчина.

Музик (до приятеля): Знаєш, я моїй дівчині скомпонував одну пісню. В тій пісні сказано, як я її люблю і обожаю. Та уяви собі, вона відіслала мені назад цю композицію й просила, щоби я переробив це на мужеський хор.

Приятель: Чомуж то?

Музик: Щоби інші її обожателі могли разом співати цю пісню.

УКРАЇНСЬКИЙ КУШНІР,
котрий шиє на замовлення нові ФОР-КОВТИ і переробляє старі на нові і в мене можна набути готові скарфс до ношення в ріжних цінах. Принимаємо також всякий фор на сторидж протягом літа. 100—
Приходіть оглянути.
M. KARYSHYN,
684 AMSTERDAM AVENUE,
межи 92—93 St.,
Tel. Schuyler 7707. NEW YORK.

НОВЕ ІМІГРАЦІЙНЕ ПРАВО

НА ПІДСТАВІ КОТРОГО ВАША ЖЕНА І ДІТИ МОЖУТЬ ПРИХАТИ ДО АМЕРИКИ БЕЗ РІЖНИЦІ ЧИ ВИ Є АМЕРИКАНСЬКИМ ГОРОЖАНИНОМ ЧИ НІ. ТО САМЕ ВІДНОСИТЬСЯ І ДО ФАРМЕРСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

Продаємо шифкарти до всіх частей світа. — Полагоджуємо всякі старокраєві і американські справи. Споряджуємо контракти купна і продажі, довновласти і т. п. Вишукуємо дати приїзду до Америки і назви кораблів. — Пересилаємо долари почтою і телеграфічно.

ПРОДАЄМО ЛОТИ І БУДУЄМО ДОМИ У ПЕРШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ОСЕЛІ

НОВА УКРАЇНА, Н. ДЖ.

По близші інформації заходіть або пишіть сейчас до наших офісів.

The Globe Service Corporation

30 E. 7th STREET NEW YORK, N. Y. АБО: 329 SO. 4th STREET PHILADELPHIA, PA.

ЗАГАЛЬНИЙ ЗВІТ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за травень (май) 1928 р.

Число відділу	Члени	Відділи з каси	З пушок	З підприємств	Не члени	Разом
57	$ 4.00	$	$ 10.11	$ 18.75	$	$ 32.86
58			10.10		2.00	12.10
62			3.58			3.58
98	40.00					40.00
136	6.50					6.50
186	4.00					4.00
243	2.30		8.10			10.40
303		10.00				10.00
342	29.00					29.00
363	3.50	25.00				28.50
327	11.00	1.67		8.33		21.00
	$ 100.30	$ 36.67	$ 31.89	$ 27.08	$ 2.00	$ 197.94

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ ЖЕРТВ

на Сиротинець-Захист У. Н. Союза по конець травня 1928 р.

Члени У. Н. С. зложили в травні 1928 р. $100.30
Відділи У. Н. С. жертвували зі своїх кас 36.67
Дрібні жертви, зібрані пушками заходами членів У.Н.С. 31.89
Дохід з підприємств, уладжених поодинокими відділами У. Н. С. 27.08
Жертви від не членів, прислані відділом У. Н. С. 2.00
Жертва від не члена У. Н. С., прислана ним самим 1.00

У травні 1928 р. вплинуло жертв на суму .... $ 198.94
По конець квітня 1928 проголошено жертв на суму 37,614.99

По конець травня 1928 р. вплинуло жертв на суму $37,813.93

Комітет Сиротинця-Захисту У. Н. Союза.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

на Сиротинець-Захист Українського Народного Союза із загальної збірки і від не членів У. Н. С. за травень (май) 1928 р.

КЕНЕКАТ, АЛЯСКА.

Йосиф Голубець $1.00

ЮТІКА, Н. Й.

Яким Клачко, секр. 58 від. У. Н. С., прислав слідуючі жертви:

Катерина Чорна зібрала до пушки $10.10
Стоколоса Франко 1.00
Новіцький Йосиф 1.00

Разом $12.10

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за травень (май) 1928 р.

ВІДДІЛ 57.

Бр. св. Петра і Павла в Когос, Н. Й.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.
Дісдано від членів .... $ 4.00
З виправки жертвованого дармовиса 18.75
З пушок 10.11

Разом 32.86

Недільський Григорій $1.00
Дзюмба Іван 1.00
Варениця Кирило 1.00
Тиньо Микола 1.00

ВІДДІЛ 62.

Товариство „Згода" у Вест Филаделфії, Па.

Жертва з каси відділу .... $—
Жертви від членів і не членів проголошено.
Дісдано жертви з пушки 3.58

Разом $3.58

ВІДДІЛ 98.

Бр. св. Володимира в Шенандоа, Па.

Жертви з каси відділу, від членів, не членів, з пушок і з хрестин проголошено.
Дісдано від членів $40.00

Разом $40.00

Чорний Іван $1.00
Курила Гарасим 1.00
Курила Максим 1.00
[illegible] Гнат 1.00
Деманчик Микола 1.00
Савчук Танас 1.00
Мороз Яким 1.00
[illegible] Василь 1.00
Мучка Григорій 1.00
Оленик Петро 1.00
[illegible] Іван 1.00
Орала Іван 1.00
[illegible] Іван 1.00
Сулівський Стефан 1.00
Гевчук Григорій 1.00
Павук Андрій 1.00
Дацко Стефан 1.00
Козак Семен 1.00
Починок Андрій 1.00
Семенцив Онуфрій 1.00
Курила Іван 1.00
[illegible] Олекса 1.00
Садовський Роман 1.00
[illegible] Іван 1.00
[illegible] 1.00
[illegible] 1.00
Максимчук Микола 1.00
[illegible] Петро 1.00
[illegible] 1.00
[illegible] 1.00

Когут Іван 1.00
Демянчук Іван 1.00
Дикий Михайло 1.00
Курила Яків 1.00
Курила Йосиф 1.00
Починок Дмитро 1.00
Оравець Іван 1.00
Маргин Теодор 1.00
Менкевич Йосиф 1.00
Мельник Семен 1.00

ВІДДІЛ 136.

Тов. Січ в Карнеґі, Па.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.
Дісдано від части членів $6.50

Разом $6.50

Патраш Стефан $2.00
Гуць Лев 1.00
Стець Микола 1.00
Пляш Михайло 1.00
Куренко Андрій 1.00
Гаврильчак Григорій 50

ВІДДІЛ 186.

Сестр. св. Ольги в Макаду, Па.

Жертва з каси відділу .... $—
Дісдано від членів 4.00

Разом $4.00

Баволяк Данько $1.00
Баволяк Юлія 1.00
Стефанів Марія 1.00
Сквір Іван 1.00

ВІДДІЛ 243.

Бр. св. Михаїла у Вест Пулман, Ілл.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.
Дісдано від двох членів $2.30
Жертви з пушок 8.10

Разом $10.40

Бучман Данило $1.00
Сенета Микита 1.00
Тупиця Василь 30

ВІДДІЛ 303.

Сестр. Успення Пр. Діви в Дерри, Па.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.
Дісдано з каси відділу $10.00

Разом $10.00

ВІДДІЛ 342.

Тов. Запорожська Січ в Картерет, Н. Дж.

Жертви членів відділу і від членів проголошено.
Дісдано від членів $29.00

Разом $29.00

Маркович Іван $2.00
Гінда В. Йосиф 2.00
Оженський Семен 1.00
Бартко Яким 1.00
Ференц Михайло 1.00
Гінда Іван 1.00
Гамадик Микола 1.00
Якимів Микола 1.00
Клебан Йосиф 1.00
Кавенський Павло 1.00
Царик Ілько 1.00
Гавлик Ілько 1.00
Савчак Іван 1.00
Сарафинович Василь 1.00
Швайдик Петро 1.00
Волянський Григорій 1.00
Гураль Іван 1.00
Лещик Василь 1.00
Маланчук Василь 1.00
Рущак Трофим 1.00
Скочипець Михайло 1.00
Якимів Іван 1.00
Качмарський Іван 1.00
Бобенчак Василь 1.00
Васьович Лука 1.00
Білинський Пилип 1.00
Тилька Йосиф 1.00

ВІДДІЛ 363.

Тов. Запорожська Січ в Оліен, Н. Й.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.
Дісдано з каси відділу $25.00
Від чотирох членів 3.50

Разом $28.50

Костів Іван $1.00
Скробач Іван 1.00
Луцишин Михайло 1.00
Мішанець Дмитро 50

ВІДДІЛ 375.

Тов. ім. Дмитра Вітовського в Филаделфії, Па.

Жертва з каси відділу .... $ 1.67
Жертви від части членів 11.00
Дохід з балю 8.33

Разом $21.00

Крутій Стефан $5.00
Паращак Микола 2.00
Лезняк Яків 2.00
Дороховський Григорій 1.00
Сельський Іван 1.00

ЛІВИЦЕЮ ПО ПРАВИЦІ.

На око нічого не змінилося. Світить сонце, падуть дощі, віє вітер, сваряться люди, один одному закидає угодовість, буржуазність, комунізм, подружу зраду чи злодійкуватість. Одним словом — будень...

Але не так воно, як видається. Не такий то в нас мир тишина і не така згода в родині.

В нутрі деяких груп, партій чи фракцій воскресають нові джерела, повстають нові вулькани.

Джерела не такі як у Черчу, вулькани не такі як Везувій, але всеж джерела, але всеж вулькани.

К. П. З. У. — Комуністична Партія Західної України „раздрашася" на двоє, як завіса церковна. Дерлися собі люди до очей доти, доки не роздерлися на дві части. А за ними і зизоокий Сель-Роб розколовся.

На правицю і лівицю, на діяволів і ангелів!

В чому річ?!

Проста справа: Одні казали, що Харків, так собі Харків — місто, хоч і недалеко від Москви, але всеж таки Харків, другі, що Харків не Харків, а передмістя Москви.

З цього „харкання" і пішло. Харкнули одні, харкнули другі і почалась суматоха, що тяжко без окулярів розібрати.

Богато дечого довідалися з цього буржуї прокляті.

І про жидівську кольонізацію і про „популярний язик" і про „самоопреділеніє вплоть до"... самовідречення.

Найтяжчого калібру артилерія виїхала з обидвох сторін і почала концерт.

Ліві, маючи воєнний досвід у денікінській армії, повели гарматний вогонь більше вмізло. Першим стрілом у буржуазну психіку, другим у касу. Психіка видержала, але каса розлетілася як віря.

Звертілися праві, бачать — біда!... Каса!! Ярами та лісом відганяючись від куль, почимчикував їхній посол у Харків по підмогу.

А Харків посла межи очі: таррах! Та це чимбудь, а Кагановичем. Покликувався посол і на марксівську тору і на ленінські посланія і на діянія большевицьких апостолів — а Харків, вислухавши, зволив вселаскавіще заслати посла в Архангельськ. Спробуй, мовляв, тепер нашої російської україни.

Тоді вже заговорила буржуазія. Звичайно, як буржуазія — мягкосердна. Станьмо — каже — за правицею. Вони всеж таки Українці.

І вийшло лихо.

Москва і ліві: буржуазія за правицею — значить: петлюрівці!

Край: правиця щирі Українці — значить можна з ними.

На мою думку: правицю гудити, а лівицю хвалити.

Лівиця для нас куди ліпша:

1) Вона за Україною навіть на блянкетах міністерств.

2) Вона за українізацією домашнього „обихода".

3) Вона за націоналістичними ухилами малоросів до півночі.

4) Вона за твердою рукою для кожної більшости на Україні.

Одним словом: Буком хахла, а сокирою „зиґарок" зробить.

А ми на той „зиґарок" чекаємо вже стільки віків!

Галакатіон Чіпка.

Подається всім до відома, що український музичний склеп

СУРМА

ОТВОРЕНИЙ КОЖДОГО ДНЯ від год. 9. рано до 10. вечером.

Отсим запрошується всіх Українців з Ню Йорку і околиці зайти до нашого стору. Також хто приїздить до Ню Йорку з провінції на екскоршен, повинен до нас вступити. В нас все є найновійші рекорди, котрі ми Вам переграємо дуже радо на найліпшій машині. Все продаємо по найдешевшій ціні. Фонографи даємо на сплати.

НАЙНОВІЙШІ РЕКОРДИ:

7009 Українське Весілле в Америці. $1.25.

Це Весілле в Америці о много краще, як Весілле 70002. Хто лиш женився в Америці, то коли почує те весілле, добре заплаче. А також і розвеселиться.

27134 Слабість. Такий то штоф. Жуковський.

27135 Ой Морозе, Морозеньку. Ординський.

27135 Свекруха бе і плакати не дає.

ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ.

Січовий Базар завсігди думає про своїх костумерів, як би їм помогти дешевше дістати, що вони потребують.

Понищий фонограф найновійшої моди, другі продають по 75 долярів.

Ми дамо Вам його за $35.00.

До того дамо Вам зовсім даром 25 рекордів. (Рекорди троха уживані, але добрі) 5 рекордів можете самі вибрати, а 20 дамо Вам самі.

Вишліть нам зараз 5 долярів. Решту заплатите, коли дістанете фонограф до хати. 117-

Адресуйте так:

SURMA BOOK & MUSIC CO.
103 AVENUE A. (між 6. а 7. ул.)
NEW YORK, N. Y.
Phone: Dry Dock 3758.

КОЛИБ НЕ БУЛО СМЕРТИ!...

Нема нічого грізнішого над природу, кажуть звичайно люди. На око воно таки так виглядає. В природі має значіння право сильнішого, право пястука, боротьба за істнування. Кит за одним разом проковтує богато морських сотворінь, міріяди сотворінь родяться і гинуть заки земля раз обернеться довкола. На океані і на суші є вічна боротьба. Кожде сотворіння, чи людина, чи звірина, чи ростина хоче забезпечити собі істнування — а це є можливе лише при помочі всесторонньої боротьби. Але природа є дуже розумна: бо без смерти не булоби взагалі можливе ніяке життя на нашій планеті, хоч як це дивоглядно виглядає на перший погляд. Смерть вирівнює надмірну гіперпродукцію. **Колиб не було смерти, то справді вже за кілька днів не було би можливе ніяке життя** на нашій планеті. Бож тоді вже й воздух довкола земного ґльобу перемінився би у ціпку масу, що творили би: комахи і птахи, через цю масу не міг би продістатися ніякий промінь світла. Землю, Бог зна як високо, заросли би ростини й закрили би всякі звірята, моря й океани висохли би. Щойно тоді зачалася би масова смерть, якої не в силі уявити собі і найбуйніша уява.

Можемо се уявити собі на кількох примірах.

Домащня муха за одно літо розмножується до 20 міліонів. Колиб усі ці мухи жили аж до пятого літа і далі розмножувалися, то намножилося би їх 3200 з 30 зерами! — себто зовсім непоняте число. З павуками булоб майже так само.

А тепер приймім, що такі дивогляди не є можливі у світі комах. Гляньмо на риби. Штокфіш складає від третього року життя менше-більше вісім до девять міліонів ячок (ікри) за один рік. Після трьох літ, колиб ніщо не перепинювало цим рибам розмножуватися, булоб уже 40 тисяч міліонів потомства тих звірят. Така маса внеможливила би вже плавбу кораблів.

Що взагалі може зробити органічне життя, можуть нам пояснити деякі статистичні приміри. Голяндці прим. солили у передвоєнних часах річно 624 міліони риб; в самій Новій Фунляндії за один рік зловили більше як 300 міліонів штокфішів, пересічної довжини по півтора метра. Дослідник Піяцці-Смит бачив у 1856-ому році на північ від Канарійських островів цілий ряд медуз, широкий на 60 км., з чого на верхню верству припадало 225 штук медуз. Що було би, колиб тих медуз не зїдали дуже богато морські ссавці? А знову одна медуза зїдає менше-більше сто тисяч мікроскопійно малих сотворінь.

Подібно є і з птахами. Богато родів птахів зносить по більше як два яйця, а понайбільше по вісім яєць. Коли приймемо, що одна пара за рік висиджує чотири рази по вісім яєць, то потомство їх по пятнацятьох літах виносилоби більше як дві тисячі міліонів.

Подібні приміри можна подати для всіх живих істот, також для людей, щоби доказати, що було би, колиб на світі не було смерти.

Стращні цифри подають часом справоздання з ріжних країв, на які впала саранча. Одного року вбито на острові Кипрі менше-більше 256,000,-000,000 мандрівної саранчі. Що було би, колиб ця саранча множилася без перешкоди? Зрештою бували вже хмари саранчі великі на більше як сто км.!

Подібне є і в ростиннім світі. Є прим. грибы, які за кілька годин множаться біліони разів. Колиб не гинули, то за кілька днів унеможливили би істнування всім іншим сотворінням. Як скоро розмножуються ростинні організми, можемо пізнати на німиці. Одна така ростина щороку родить десять тисяч зерняток-насіння. Колиб кожде насіння вдержалося, то у висліді з того зродилося би десять тисяч біліонів ростин — а така скількість вистарчила би, щоби до пятьох літ заняти 144 біліони квадратових метрів землі, вкриваючи її непроходимим хабазям.

З того бачимо, що в природі уладжено все дуже мудро.

Гумор і сатира.

З таємної наради комуністів.

„З великими трудностями вдалося навязати звязки з бувшими товаришами, які тепер стали комісарами, і які лагодяться знов стати буржуями".

В. Шкода.

—o—

Як ми писали скільки раз,
У нас все слава Богу,
Ми повертаєм старий час,
Будуєм нові дороги.

На них ми думаєм везти
На смітник комісарів,
Ми будем твердо берегти
Права всіх пролетарів.

Для того ми і завели
Назад знов монополю,
Щоб пролетарії могли
Пізнати свою долю.

Ми любим щиро большевиам
І всіх наших вождів,
Плекаєм антисемітизм,
Бо є у нас порив.

Вже не говорим як колись
„Привіт комуністичний"
Ми нову форму винайшли
Прекрасну і приличну.

Старий ґвардієць, комсомол
Евразії надія —
Ніхто не скаже „бей жидов",
Або „спасай Росію".

Ми йдем за мертвим Іллічом,
І слухаєм „столпов",
Коротко кажем перед сном:
„Ну, будь здоров — та бий [жидов!"

В. Шкода.

—o—

ПОСТАНОВА ЛІҐИ НАЦІЙ.

„Ліґа Націй готується рішуче вплинути на Литву, з огляду на те, що литовський Сойм не годиться з прилученням Вільни до Польщі".

(З газет).

—o—

Литовці! Що сталося із вами?
На що так кричали за Вільну?
Ми-ж казали іти вам з Ляхами
А в Вільні вам бути не вільно.

Ми хочемо мир у Европі
Усталити міцно і твердо,
На щож піддаватися злобі
Й за Вільну кричати уперто?

А з рештою крик не поможе!
Ми маємо вброю, щоб мир берегти,
Скажіть щось нового! А може
Ви з нами це хочете йти?

В. Шкода.

—o—

Мати (до пятилітнього синка): Юрчику, вважай, не біжи скоро тут, то камінні сходи, впадеш, потовчешся і вмреш.

Юрчик за хвилю лежав уже на сходах, плакав страшно і кричав:

— Мамо, я вже цілком умер!

—o—

— Тату, що це таке факір? — питається малий Степанко.

Батько: Це такий чоловік, який вбиває собі в тіло цвяхи, ножі і т. д., а зовсім не чує болю.

Степанко (зітхає та поглядає на батькову тростинову палицю): Ах, щоби я бодай ззаду міг бути факіром!

—o—

На проході.

Жінка (до чоловіка): Бачиш, Антошку, ми стрічалися все біля тої тополі, заки повінчалися.

Чоловік: Правда. А тепер, бачу, там жде якийсь інший дурень!

НЕВ ЙОРК СІТІ

БЕЗПОСЕРЕДНЯ ДОРОГА ДО

ГДАНСЬКА

БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ

Слідуючі відізди:

ЕСТОНІЯ .... 16 Червня
ПОЛОНІЯ .... Червня 26.
ЛІТУАНІЯ .... Червня 30.

По дальші інформації голоситися до місцевих агентів, або пишіть до:

BALTIC AMERICAN LINE
8 BRIDGE ST., NEW YORK, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ свого брата Ілька Кок, родом з Новосілки, повіт Підгайці. Хто би знав за него, або він сам, прошу голоситися до: 134

ANNA MANZYN
627 — 4th St., N. E.,
Minneapolis, Minn.

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРНЯ, ДЕЛІКАТЕСЕН І КЕНДИ СТОР

добрий інтерес, істнує 35 літ в українсько-славянській дільниці, при сторі 5 кімнат; мусить продатися, бо властитель відізджає до другого міста. Рент дешевий. Голоситися під ч.

133 HAWARD ST., NEWARK, N. J. 132-4

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА

до бучерні, бо сам не можу дати собі ради, бизнес виробів масарських і звичайна бучерня. Голоситися під ч.

191 BEDFORD AVENUE, BROOKLYN, N. Y. 133-6

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по катальоґ до:

UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th St., New York, N. Y.

ВАКАЦІЇ.

ХТО з Українців хотів би виїхати сам, або вислати свою родину на свіже повітрє в гори (Catskill Mountain) стейт Ню Йорк, я маю кімнати до винаймлення по умірковацій ціні. Великий сад і мала ріка на фармі. По дальші інформації прошу писати на адресу: 132-4

A. P.
R. F. D. 2, Box 94, Saugerties, N. Y.

НА ПРОДАЖ ФАРМА

94 акрів в Spring Brook, при стейтовій дорозі, недалеко місточка, добрі будинки. Ціна $7,000. Голоситися до:

JOHN ELIAS,
R. 3, Moscow, Pa. 133-4

ВИНАХІДНИК

винайшов новий спосіб вживання „сейфті рейзор блейдс" майже сотку разів більше як досі можна було їх вживати при голенню, досі вживано одного „сейфті рейзор блейдс" пару разів і викидано його.

Сей винахід се мала машинка до острення і є се надто подивляючий винахід. Вона виострює такий блейд (вістря) так добре, що можна вживати його безнастанно та голитися ним дуже добре і вигідно. Щось, чого досі не було. гарантована на десять літ. Голоситися на понизшу адресу до місцевого репрезентанта а він вам задемонструє і покаже як її вживати.

NICHOLAS PAWELKO
56 Moris St.,
JERSEY CITY, N. J.
Tel. Montgomery 6266 134

КОСИ

Маємо австрійські серпи і коси з найліпшої серебристої сталі, коса довга 32 цалі, важить поверх фунта, за одним поклепанням косить пару днів. Ціна коси $3.00. Перстень до коси 50 ц. Бабка 75 ц. Молоток 60 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами $1.00.

Замовлення враз з грішми посилайте на адресу: 114—

UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th STREET, NEW YORK, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
[illegible]
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568